

Vykonávanie dôkazov - Írsko

OBSAH

- 1 Dôkazné bremeno
  - 1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?
  - 1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?
  - 1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?
- 2 Získavanie dôkazov
  - 2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?
  - 2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?
  - 2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?
  - 2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?
  - 2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?
  - 2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?
  - 2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?
  - 2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?
  - 2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?
  - 2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?
  - 2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?
  - 2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?
- 3 Hodnotenie dôkazov
  - 3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?
  - 3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

1 Dôkazné bremeno

1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?

Dôkazné bremeno v súvislosti s konkrétnou žalobou spravidla znáša strana, ktorá predložila predmetné tvrdenie alebo žalobu. Napríklad v prípade žaloby súvisiacej s nedbanlivosťou musí nedbanlivosť preukázať žalobca a spoluvinu musí preukázať žalovaný. Všeobecne platí, že skutočnosti potrebné na preukázanie žaloby musí preukázať žalobca, kým obhajobu musí preukázať žalovaný, a ak žalovaný podá protižalobu, potom žalovaný znáša dôkazné bremeno týkajúce sa tejto žaloby. Určitými

zákonnými požiadavkami sa však niekedy prenáša dôkazné bremeno na žalovaného. Napríklad pri žalobách týkajúcich sa nespravodlivého prepustenia zamestnanca dôkazné bremeno znáša žalovaný zamestnávateľ, t. j. zamestnávateľ musí preukázať, že existujú podstatné dôvody na prepustenie zamestnanca. [Pozri [zákón o nespravodlivom prepustení zamestnancov z roku 1977](#) v znení zmien].

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti, ktoré súd pripustí. Sudcovia sa môžu opierať o svoje všeobecné vedomosti alebo zohľadniť skutočnosti, ktoré sú jasne preukázané, zrejmé alebo všeobecne známe, a preto dôkazy o takýchto skutočnostiach nie sú potrebné. Zákon vychádza z určitých domnienok, ktoré môžu byť vyvrátené dôkazmi. Patrí medzi ne domnienka o legitímnosti detí, platnosti manželstiev, duševnej spôsobilosti dospelých a domnienka úmrtia, ak danú osobu nikto nevidel ani o nej nepočul viac ako 7 rokov, a to aj napriek tomu, že sa vykonalo príslušné zisťovanie. Pravidlo *res ipsa loquitur* sa uplatňuje vtedy, keď existuje domnienka nedbanlivosti za okolností, v ktorých sa preukáže, že príčina nehody bola v čase nehody pod kontrolou žalovaného alebo jeho zamestnancov alebo zástupcov a že charakter nehody bol taký, že za bežných okolností a za predpokladu, že zodpovedné osoby by postupovali s primeranou starostlivosťou, by sa nehoda nestala. Keď sa uplatní pravidlo *res ipsa loquitur*, dôkazné bremeno sa posunie alebo presunie na žalovaného, ktorý musí následne preukázať, že sa nedopustil nedbanlivosti. Bremeno dokázania príčinnej súvislosti však stále znáša žalobca. Treba poznamenať, že ak zo skutočností jasne vyplýva, že doktrínu *res ipsa loquitur* možno uplatniť, žalobca sa na ňu môže počas pojednávania vo veci odvolávať bez toho, aby túto doktrínu uviedol vo svojej žalobe.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

V občianskoprávnom spore strana vo veci uspeje, ak súd na základe pravdepodobnosti presvedčí o svojom tvrdení v danej veci. Ak teda strana súd nepresvedčí, že jej verzia udalostí je pravdepodobnejšia ako verzia jej oponenta, potom prípad prehrá. Ide o flexibilnú normu a vo všeobecnosti súdy v určitých veciach, napríklad vo veciach týkajúcich sa podvodu, vzhľadom na závažnosť obvinenia vyžadujú presvedčivejšie dôkazy.

2 Získavanie dôkazov

2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?

Dôkazy sa v občianskoprávnych konaniach získavajú prostredníctvom získavania dokumentov, poskytovania informácií a výpovedí svedkov.

Získavanie dokumentov: V konaniach pred Najvyšším súdom sa dokument získava na základe písomnej žiadosti, v ktorej jedna strana žiada druhú stranu o dobrovoľné poskytnutie dokumentu. Súd nariadi poskytnutie dokumentu len vtedy, ak druhá strana dokument neposkytne alebo ho odmietne poskytnúť dobrovoľne, alebo na žiadosť o poskytnutie dokumentu neodpovie. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 31, pravidlo 12 v znení zmien]. Požadovaný dokument musí byť relevantný a nevyhnutný vzhľadom na skutočnosti, ktoré sú predmetom žaloby. Poskytnutie dokumentov možno požadovať aj od strany, ktorá nie je účastníkom konania.

Poskytovanie informácií: Každá strana, ktorá je účastníkom konania týkajúceho sa osobnej ujmy, musí druhej strane bez toho, aby bola potrebná súdna žiadosť, odovzdať všetky lekárske správy vypracované zncami, ktorí budú predvolaní, aby vypovedali pred súdom ako svedkovia. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 39, pravidlo 46 v znení zmien]. Obe strany si zároveň musia vymeniť zoznamy s menami a adresami všetkých svedkov, ktorí majú byť predvolaní, pričom žalobca musí poskytnúť úplné vyhlásenie obsahujúce všetky položky, ktorých sa týkajú osobitné škody alebo výdavky spojené so stratou alebo ujmou, ktoré sú predmetom žaloby.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojho tvrdenia mohli predložiť svedeckú výpoveď, s výnimkou konania pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu (*Commercial List of the High Court*), kde strana, ktorá sa chce odvolať na výpoveď svedka, musí predložiť vyhlásenie svedka podpísané samotným svedkom, ktoré obsahuje svedeckú výpoveď, a zároveň musí svedka vyzvať, aby pred súdom ústne vypovedal. Ak strana neposkytne svedeckú výpoveď pred súdnym konaním pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu, táto strana nesmie predvolať svedka bez súhlasu súdu. Súd má aj rozsiahle právomoci, pokiaľ ide o kontrolu dôkazov, ktoré pripustí, a môže vylúčiť dôkazy, ktoré by boli inak prípustné, alebo obmedziť krížový výsluch svedka. Za určitých okolností môže strana požiadať aj o vydanie súdneho príkazu, ktorý umožní svedeckú výpoveď pod prísahou pred súdnym vyšetrovateľom, a to ešte pred pojednávaním v danej veci. Vo všeobecnosti je úlohou sudcu preskúmať všetky dôkazy predložené jednotlivými stranami a nezapájať sa do procesu zisťovania skutočností. Všeobecne platí, že sudca nemá právo predvolať svedka bez súhlasu strán, hoci to môže urobiť v prípadoch pohrdania súdom alebo v niektorých konaniach týkajúcich sa starostlivosti o deti. Sudca má ďalej právomoc opätovne predvolať svedka, ktorého predtým predvolala niektorá zo strán.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. V prípade prekladania znaleckej výpovede by si strany mali vymeniť všetky znalecké posudky ešte pred súdnym konaním. V súdnom konaní pred Obchodným fórom Najvyššieho súdu môže sudca v rámci prípravného konania požiadať znalcov, aby sa navzájom poradili s cieľom identifikovať otázky, v súvislosti s ktorými zamýšľajú vypovedať, dohodnúť sa na svedectve, ktoré majú v úmysle poskytnúť v súvislosti s týmito otázkami, a zväziť všetky prípadné záležitosti, zváženie ktorých im sudca môže nariadiť. Títo znalci môžu byť súdom poverení, aby vypracovali memorandum, ktoré spoločne predložia tajomníkovi a doručia stranám a ktoré bude obsahovať výsledky ich stretnutí a konzultácií. Takýto výsledok konzultácií znalcov nie je pre strany záväzný. [Pozri [Pravidlá vyšších súdov](#), príkaz 63A, pravidlo 6 ods. 1 písm. ix)].

Súd môže z vlastného podnetu vymenovať znalca za hodnotiteľa, ktorý súdu poskytne pomoc v súvislosti s predmetom súdneho konania. Súd môže hodnotiteľovi nariadiť, aby vypracoval posudok, ktorého kópie budú zaslané stranám, a aby sa zúčastnil na súdnom konaní a poskytol tak súdu poradenstvo alebo pomoc.

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadosť strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Získavanie dokumentov: Súd vydá príkaz na poskytnutie dokumentu iba vtedy, ak strana, ktorá bola o dokument požiadaná, tento dokument neposkytla, odmietla poskytnúť alebo neodpovedala na žiadosť o jeho poskytnutie na základe dobrovoľnosti. Ak teda súd nariadi poskytnutie dokumentu, strane, ktorá oň požiadala, bude zvyčajne priznaná náhrada trov súvisiacich s podaním žiadosti. Ak strana, ktorá je účastníkom konania, dostane príkaz, aby poskytla určité dokumenty v jej moci alebo držbe, musí predložiť kópie týchto dokumentov druhej strane. Príkaz na poskytnutie dokumentov je splnený, ak strana poskytne prísažné vyhlásenie, v ktorom ako prílohu uvedie relevantné dokumenty. Nesplnenie príkazu na poskytnutie dokumentu môže viesť k zamietnutiu žaloby alebo nezohľadneniu obhajoby, čím je zabezpečené, že strany, ktoré sú účastníkmi súdneho konania, splnia príkazy na poskytnutie dokumentov.

Svedkovia skutočnosti: Strany nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili svedeckú výpoveď. Ak súd nariadi, aby bola svedecká výpoveď poskytnutá pod prísahou, svedok bude vypovedať ústne pred vyšetrovateľom, ktorého súd vymenuje. Výsluch bude prebiehať rovnako, ako keby prebiehal na súdnom konaní, pričom svedka bude možné podrobiť plnému krížovému výsluchu a svedecká výpoveď sa písomne zaznamená.

Znalci: Strany vo všeobecnosti nepotrebujú povolenie súdu, aby na podporu svojich tvrdení predložili znaleckú výpoveď. Znalci môžu vypracovať písomné posudky, v ktorých uvedú svoje zistenia a poskytnú svoj nestranný odborný názor. V prípade, že sú k dispozícii znalecké posudky, strany by sa ich mali navzájom poskytnúť ešte pred súdnym konaním. Znalec má v prvom rade povinnosť voči súdu, a nie voči niektorej zo strán, ktoré sú účastníkmi konania, a to aj napriek tomu, že mu zaplatí strana, ktorá ho požiadala o znaleckú výpoveď.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadosť strany o získanie dôkazov?

Súd môže zamietnuť návrh strany, ktorá chce získať alebo predložiť určité dôkazy, ak je súd názoru, že tieto dôkazy sú irelevantné, zbytočné alebo neprípustné. Podľa „pravidla najlepšieho dôkazu“ je potrebné predložiť najlepší a najpriamejší dôkaz o danej skutočnosti, alebo ak najlepší dôkaz nie je k dispozícii, je potrebné vysvetliť, prečo nie je k dispozícii. Napríklad najlepším dôkazom obsahu konkrétneho listu je predloženie samotného listu, a nie poskytnutie ústneho svedectva o jeho obsahu. Vo všeobecnosti sú prípustné všetky dôkazy, ktoré sú z hľadiska akejkolvek spornej skutočnosti relevantné. Niektoré dôkazy sú však neprípustné, napríklad privilegovaná komunikácia (napr. dôkaz o dôvernej komunikácii medzi klientom a advokátom). O prípustnosti dôkazov preto v každom jednotlivom prípade rozhodne sudca.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Skutočnosti možno preukázať dôkazmi, domnienkami a závermi, ktoré vyplývajú z dôkazov, ako aj zohľadnením určitých známych skutočností zo strany súdu. Medzi dôkazy, na ktoré sa v občianskoprávnom konaní možno odvolávať, patria svedecké výpovede, dokumenty a vecné dôkazy. Dokumentmi môžu byť listové dokumenty, počítačové záznamy, fotografie, videozáznamy a zvukové nahrávky.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

V zásade platí, že svedkovia skutočnosti vypovedajú ústne na súdnom konaní, kde sú požiadaní, aby potvrdili pravdivosť a presnosť svojich vyhlásení.

Znalci predkladajú svoju výpoveď v písomných posudkoch, pokiaľ súd nerozhodne inak. Znalec vo svojom posudku musí uviesť závery, skutočnosti a predpoklady, z ktorých v posudku vychádza, ako aj základ svojich pokynov. Súd rozhodne, či je potrebné aj, aby sa znalec zúčastnil na súdnom konaní a vypovedal ústne.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Súd má širokú právomoc, pokiaľ ide o rozhodovanie o váhe alebo dôveryhodnosti ktoréhokolvek dôkazu. Napríklad dôkazy z druhej ruky síce môžu byť v občianskoprávnom konaní prípustné, často však budú mať menšiu váhu ako priame svedectvo, najmä ak bol o svedectvo požiadaný samotný autor vyhlásenia.

Niektoré dokumenty a záznamy sa akceptujú ako autentické. Napríklad záznamy podnikov a verejných orgánov sa akceptujú ako autentické, ak ich potvrdí predstaviteľ podniku alebo verejného orgánu, a jednotlivé druhy úradných dokumentov (ako sú právne predpisy, stanovky, príkazy, zmluvy a súdne záznamy) možno preukázať tlačenými alebo overenými kópiami bez ďalšieho dôkazu.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Niektoré transakcie sa musia vykonať písomne a na preukázanie takýchto transakcií sa preto vyžadujú listinné dôkazy. Príkladom listinného dôkazu je zmluva o predaji pozemku.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Vo všeobecnosti platí, že ak je svedok spôsobilý, možno ho prinútiť, aby sa dostavil na súd a poskytol výpoveď. Strana, ktorá chce zabezpečiť účasť svedka na súdnom konaní, pripraví predvolanie, v ktorom bude svedok vyzvaný, aby sa dostavil na súd a vypovedal. Keď súd vydá a riadne doručí takéto predvolanie, svedok je povinný dostaviť sa na vypočutie. Osoba, ktorá neuposlúchne predvolanie, je vinná z pohrdania súdom.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

Všeobecné pravidlo, že spôsobilých svedkov možno prinútiť, aby vypovedali, sa nevzťahuje na zahraničných panovníkov a členov ich domácnosti, zahraničných diplomatických zástupcov a konzulárnych úradníkov, zástupcov určitých medzinárodných organizácií a sudcov a porotcov v súvislosti s ich činnosťou v týchto funkciách. Manželov a príbuzných strán možno v občianskoprávných konaniach prinútiť vypovedať. Svedok je povinný odpovedať na otázku s výnimkou prípadov, v ktorých by sa pripravil o právo nevypovedať vo vlastný neprospech. Inými slovami svedok je povinný odpovedať na otázku, ak nie je schopný preukázať, že existujú dostatočné dôvody, aby sa obával, že daná odpoveď by ho inkriminovala.

Svedkovia, od ktorých sa zvyčajne môže vyžadovať poskytnutie výpovede, sú napriek tomu oprávnení neposkytnúť niektoré dokumenty na kontrolu a odmietnuť odpovedať na niektoré otázky z dôvodu výsady. Medzi hlavné druhy výsad patrí povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť, privilegovaná komunikácia a už uvedené právo nevypovedať vo vlastný neprospech.

Dôvodom neposkytnutia dôkazov môže byť aj ochrana verejného záujmu, pokiaľ by ich poskytnutie bolo v rozpore s verejným záujmom. Medzi dôkazy, na ktoré sa môže vzťahovať imunita, patria dôkazy týkajúce sa národnej bezpečnosti, diplomatických vzťahov, fungovania centrálnej vlády, záujmu dieťaťa, vyšetrovania trestných činov a ochrany informátorov. Okrem toho novinári nie sú povinní zverejňovať svoje zdroje, pokiaľ ich zverejnenie nie je potrebné v záujme spravodlivosti alebo národnej bezpečnosti alebo na zabránenie nepokojom alebo trestným činom.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Svedka, ktorému bolo doručené predvolanie, ale ktorý odmieta svedčiť, možno vziať do väzby za pohrdanie súdom až dotedy, kým neodčiní svoje pohrdanie, alebo mu možno uložiť pokutu. Odmietnutie výpovede po doručení predvolania v skutočnosti predstavuje nesplnenie súdneho príkazu, a preto odmietnutie svedčiť môže predstavovať pohrdanie súdom.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Dospelé osoby nie sú spôsobilé na poskytnutie výpovede v občianskoprávných konaniach, ak nie sú schopné porozumieť prísaha alebo poskytnúť racionálne svedectvo. Detský svedok nemusí byť spôsobilý na poskytnutie výpovede, ak nerozumie povinnosti hovoriť pravdu alebo dostatočne nedokáže odôvodniť výpoveď, ktorú poskytuje, pričom je na konkrétnom sudcovi, aby o tejto otázke rozhodol.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Svedkovia na začiatku poskytnú svoju hlavnú výpoveď a následne sú podrobení krížovému výsluchu advokátom druhej strany. Počas krížového výsluchu môžu byť svedkom položené navádzajúce otázky. Po skončení krížového výsluchu svedka opätovne vypočuje strana, ktorá ho pôvodne predvolala. Svedkovi môže otázku položiť aj sudca, napríklad s cieľom objasniť určité záležitosti.

V určitých prípadoch môžu svedkovia vypovedať prostredníctvom živého televízneho spojenia. V konaní týkajúcom sa záujmu dieťaťa alebo osoby s duševným postihnutím môže súd vypočuť výpoveď dieťaťa prostredníctvom živého televízneho spojenia,

pričom otázky možno dieťaťu položiť prostredníctvom sprostredkovateľa. Výpoveď prostredníctvom živého televízneho spojenia možno použiť aj v prípade, že dotknutý svedok žije mimo jurisdikcie Írska.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Dôkazy získané nezákonným spôsobom nie sú nevyhnutne neprípustné. Takéto dôkazy sú prípustné, ak sú relevantné, ale sudca má možnosť ich vylúčiť. Ak je podľa sudcu v záujme verejného poriadku nevyhnutné takéto dôkazy vylúčiť, potom dôkazy nebudú prípustné ani napriek tomu, že sú z hľadiska predmetných skutočností relevantné.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Svedecké výpovede účastníkov konania sú ako dôkazy prípustné v rovnakej miere ako výpovede strán, ktoré nie sú účastníkmi konania.

Súvisiace odkazy

 <http://www.courts.ie/>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 13/11/2018